

Posudek oponenta habilitační práce

Masarykova univerzita

Fakulta Ekonomicko-správní fakulta

Habilitační obor Hospodářská politika

Uchazeč Ing. Martin Kvizda, Ph.D.

Pracoviště Ekonomicko-správní fakulta Masarykovy univerzity

Habilitační práce Aplikace politiky hospodářské soutěže v odvětví železniční dopravy a možnosti vymezení relevantního trhu

Oponent doc. Ing. Jozef Gašparík, PhD.

Pracoviště Fakulta prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov Žilinskej univerzity v Žiline

Text posudku (rozsah dle zvážení oponenta)

Oponentský posudok na habilitačnú prácu „Aplikace politiky hospodářské soutěže v odvětví železniční dopravy a možnosti vymezení relevantního trhu“ Ing. Martina Kvizdu, Ph.D. bol spracovaný na základe menovacieho listu predsedkyne habilitačnej komisie prof. Klikovej na Ekonomicko-správnej fakulte Masarykovej univerzity v Brne, zo dňa 12.6.2015.

Predložená habilitačná práca je napísaná na 167 stranách vrátane obrázkov, tabuliek a ďalších neoddeliteľných prvkov, ktoré dokresľujú ucelenosť a konzistentnosť riešenia problematiky vymedzovania relevantného trhu v odvetví železničnej dopravy. Posudzovaná habilitačná práca rieši v súčasnosti výsostne aktuálnu problematiku hospodárskej súťaže na železničnom dopravnom trhu ako príspevok k rozvoju vedeckých poznatkov v oblasti hospodárskej politiky, v kontexte európskej dopravnej politiky. Spracovaná práca je v súlade s vedeckým odborom Hospodárska politika.

Cieľ habilitačnej práce je definovaný v kapitole 1 na str. 10 ako návrh „spôsobu definovania relevantného trhu v oblasti železničnej dopravy v podmienkach Českej republiky, návrh metód a metodických postupov v rámci politiky hospodárskej súťaže pre prípravu konania a získavania informácií a dôkazov použiteľných pre stanovenie relevantného trhu“. Formulovaný cieľ poskytuje jasne vymedzenú oblasť záujmu riešenia, ktorý je podporený čiastkovými cieľmi práce.

Práca je vrátane úvodu a záveru členená na osem hlavných kapitol, ktoré na seba logicky nadväzujú. Ťažisko samotného riešenia je v piatej až siedmej kapitole.

Po formálnom úvode, kde je čitateľ jasne oboznámený s oblasťou a cieľom riešenia, je druhá kapitola zameraná na teoretickú analýzu použiteľných metód vymedzovania relevantného trhu spracovanú z dôkladného štúdia jestvujúcich zdrojov. Tretia kapitola sa zaoberá charakteristikou odvetvia v rámci národnej ekonomiky a najmä špecifikami sektora železničnej dopravy z hľadiska súťažnej politiky, vrátane ekonomických, technických a administratívnych aspektov. Autor precízne formuloval základné bariéry vstupu konkurenčných subjektov do odvetvia a možnosti ich prekonania. Nadväzne vo štvrtej

kapitole je vykonaná podrobná analýza všetkých významných prípadov narušenia konkurenčného prostredia v sektore železničnej dopravy, ktoré boli riešené Komisiou EÚ a britskými súťažnými autoritami.

V piatej kapitole je navrhnutý úplný metodický postup pre definovanie relevantného trhu v oblasti železničnej dopravy v podmienkach českej ekonomiky. Vychádzajúc z teoretických poznatkov i praktických skúseností autor navrhol modifikáciu testu SSNIP, ktorá spočíva v návrhu doplnujúceho kvalitatívneho výskumu pomocou dotazníkového výskumu a analýzy ponukového šoku. Tieto návrhy sú prakticky rozvíjané v šiestej a siedmej kapitole. Autor uviedol podrobný metodický postup na prípravu, realizáciu a spracovanie dotazníkového prieskumu v sektore železničnej dopravy, predovšetkým pre stanovenie diversion ratio. Empirická analýza ponukového šoku v sektore dopravy je vykonaná vlastnou metodikou založenou na kvantifikácii intermodálnej substitúcie dopravných služieb v neštandardnej situácii medzi leteckou a železničnou dopravou a na vybraných prepravných reláciách je stanovené diversion ratio.

V samotnom závere podáva syntetický autorský pohľad na skúmanú problematiku, splnenie cieľa, použité metódy a dosiahnuté výsledky, s ktorými sa plne stotožňujem.

Autor preukázal prehľad a dobrú orientáciu v riešenej problematike, pričom sa dokázal vysporiadať s komplexnosťou záberu železničnej dopravy v celej šírke prelínajúcich sa ekonomických, technických a technologických aspektov. Prínosom habilitačnej práce pre vedný odbor je predovšetkým v predložení návrhu metodiky vymedzovania relevantného trhu v železničnej doprave ako špecifickej časti hospodárskej politiky, ktorá prináša rozšírenie poznania v tomto odbore a predstavuje dosah na praktické riešenie tejto komplexnej problematiky. Práca popri teoretickom prínose v návrhu metodiky predstavuje aj praktický prínos pre authority a ďalšie subjekty na železničnom trhu pri skúmaní postavenia dominantu a konkurujúcich subjektov na železničnom trhu, čo plne korešponduje s dopravnou politikou EÚ v oblasti železničnej dopravy akcentujúcou vytváranie jednotného liberalizovaného železničného priestoru.

Oceňujem predovšetkým sústredený záujem autora, ktorý sa problematikou hospodárskej súťaže dlhodobo zaoberá, čo dokladuje jeho publikačná činnosť. Tiež vysoko hodnotím vlastný prístup k skúmanej problematike, zároveň zvolený metodologický postup, spojenie teoretickej analytickej časti a empirickej analýzy v jej cieľovej aplikácii.

Predložená habilitačná práca je spracovaná na základe štúdia rozsiahleho spektra knižnej a časopiseckej literatúry domácej, ale najmä zahraničnej proveniencie vrátane dokumentov EÚ v celkovom počte 319 zdrojov. Pozitívne hodnotím aktuálnosť a reprezentatívnosť citovanej a použitej literatúry a tiež jej fundované využitie v habilitačnej práci. Vo výsledkoch práce sa odrazili autorove poznatky získané pri riešení a koordinovaní výskumných úloh a grantov, ktoré publikoval vo viacerých prácach. Autor úzko spolupracuje s praxou, najmä s Úradom pre ochranu hospodárskej súťaže, Ministerstvom dopravy a tiež s jednotlivými subjektmi na železničnom trhu, pričom sa podieľal na tvorbe metodiky pre využitie v praxi, ktorá je predmetom riešenia habilitačnej práce.

Práca spĺňa požadované formálne kritériá kladené na tento typ prác, nevyskytujú sa v nej nedostatky, okrem ojedinelých preklepov a nesprávneho uvedenia údajov menších ako 1 (desatinných čísel bez nuly a desatinnej čiarky) v tabuľke 3.7 na str. 60, čo však nijakým spôsobom neznižuje význam a výsledky práce. Kladne hodnotím dôsledné uvádzanie zdrojov.

Práca predstavuje originálny monotematický materiál, kde sú komplexne sústredné poznatky zo skúmania relevantného trhu v železničnej doprave podané uceleným výkladovým štýlom dokladujúci pedagogický prístup autora. Z týchto dôvodov odporúčam habilitačnú prácu vydať vo forme vedeckej monografie.

Celkovo k autorovej argumentácii pripomienky zásadnejšieho charakteru nemám. V rámci obhajoby by autor predloženej habilitačnej práce mohol bližšie prezentovať svoje stanoviská k nasledujúcim problémom:

Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce (počet dotazů dle zvážení oponenta)

1. Ako hodnotíte nutnosť umožnenia prístupu súťažiteľov k esenciam facility v upstream market, konkrétne k využívaniu kapacít zriaďovacích staníc alebo čerpacích staníc pohonných hmôt?

2. V postupe vymedzenia relevantného trhu v nákladnej doprave (str. 88) uvádzate, že na medzinárodnom trhu prepravy je rozhodujúcim faktorom interoperabilita vozidiel (hlavne hnacích). V akej miere je tento faktor potrebné akcentovať aj v metodike pre stanovenie relevantného trhu v osobnej doprave (najmä medzinárodnej)?

3. V zistených údajoch indexu IMSI* (tab. 7.4) pre cesty z Prahy uvádzate najnižší index pre destinácie "Balkán" (3,47) a "juh" (0,09). Do akej miery môžu byť tieto údaje skreslené skutočnosťou, že cestujúci nemuseli byť do týchto destinácií vypravení priamym cestovným lístkom, ale napríklad postupnosťou nákupu cestovných lístkov z dôvodu výhod relačných zliav (napríklad cestujúci z Prahy do Belehradu si cestu rozdelí na dva úseky: Praha - Budapešť a Budapešť - Belehrad)?

Záver

Habilitační práce Martina Kvizdy „Aplikace politiky hospodářské soutěže v odvětví železniční dopravy a možnosti vymezení relevantního trhu“ splňuje požadavky standardne kladené na habilitační práce v oboru Hospodářská politika.